

ketima. Možda se pitaš – zašto se svega ovog spominjem? Reći ću ti. Reći ću ti da znam mnogo. Reći ću ti da znam da su ti djeca u bijelom svijetu. Reći ću ti da znam da ti je muž umro prije nekoliko godina. I reći ću ti da znam koliko jezui budi pogled na zaključana vrata, kad je čovjek sam. Znam kako je tužno svjedočiti ptičjem pjevu preko prozora, sam. Znam kako zvuče suze u gluhoj sobi, kad si sama. I znam kako je sumorno nebo kad nosiš devedeset i jednu godinu, u samoći. Pitaš se – kako sve to znam? „Ptičica mi je rekla” – govorili su naši stari. Sjećaš se? Pitaš se i – tko sam ja? Ja sam onaj kojeg tek trebaš upoznati. Ja sam onaj kojeg je njegov nedavno preminuli djed naučio kako se njegova prijateljica Anka igrala s tišinom, kad se bojala ili kad je bila tužna, usamljena. Ja sam onaj koji je obećao igrati igru. Ja sam onaj koji zna da se tvoj zavežljaj duše još uvijek sjeća kako se treba igrati s tišinom. Ja sam onaj koji bi volio kad bi se tvoja igra s tišinom i moja igra s tišinom zajedno otisnule na pučinu avanture. Ja sam onaj koji te kani posjećivati često. Dolazit ću u rana jutra. Kad začuješ zvonce na vratima, pričekaj nekoliko minuta. A onda me pronađi na otiraču ispred vrata. Ne otvaraj vrata bez maske i rukavica. Primi me nježno i okači me na tiramolu do predvečerja. Pusti da me vjetar i sunce umiju. Uvedi me u kuću na čaj prije zalaska sunca. I pusti da te vodim kroz uspomene koje ćemo zajedno izmisliti. Ako pristaneš da krenemo na put, ostavi mi na otiraču laticu magnolije s one grane koja dopire do prozora tvoje spavaće sobe. Ja ću ti dolaziti u goste redovito. A ako se odlučiš da i ti meni barem pokatkad navратиš u goste, čekat ću te ispod otirača. I bit ću pažljiv prema tvojim riječima, i bit ću spreman da posjetimo sve kontinente ovog svijeta, čak i da se okupamo u vlastitim Marijanskim brazdama bez trunke straha od bezdana. Lijep dan ti želim. Tvoj Sudrug u tišini.

Ovo je prvo pismo koje sam primila od Njega. Kasnije ih je stiglo još desetine. Stižu i dalje. I ja pišem. Ostavljamo pisma ispod otirača, kako smo se i dogovorili... Mada se sad već i poznajemo. Kad navрати kao poštar, mahnem ja njemu preko prozora, mahne i on meni. Nekad nazove na telefon da provjeri treba li mi nešto iz dućana. Ali, od pisama ne odustajemo. Pisma su pisma... Divan momak. Takav mu je bio i djed. Bili smo prijatelji dugo, dugo vremena. Život nas je odveo drugim putevima. Godinama

samo se dopisivali. Igrali smo igru – sjećaš se. To je bila neka naša posebna veza, mala tajna za nasladu duše. A onda je to stalo. Ja sam se udala. On oženio. On se opet odselio. I tako... Nikad mi ne bi palo na pamet da će jednoga dana njegov unuk živjeti u ovom gradu i pozvati me na igru... Ali to je život. Igra. Kad i misliš da se ništa dogoditi neće, nešto se dogodi. Igra... Kad sam primila to prvo pismo, nisam mogla vjerovati. Pročitala sam ga jednom, mislila sam da sanjam. Onda sam ga pročitala još jednom. I dalje sam bila u nevjericu. Buljila sam u ta slova, taj rukopis, onako lijep, starinski, ma pravi krasopis... Zaplakala sam. Ganulo me je... Ja nemam kompjutor. Imam neki prastari mobitel. To mi je dosta. Nikad nisam osjetila želju da pribavim nešto drugo. Ja sam osoba od starih knjiga – gledanja u oči dok se razgovora uz čaj. Mada i vino dobro dođe ponekad, ili rakijica, ako je kvalitetna, domaća... Sad mi više nitko ne dolazi u goste. Tako je. Ne samo meni, svima... Ova situacija je... S djecom se čujem preko telefona. Imam dvije kćerke. Žive u inozemstvu. Obje imaju porodice. Imam dva krasna zeta, tri unuka, jednu unuku i dvije praunučice. Nisam sama. Znam da neki dio mene je tamo daleko, miljama, i da živi neki lijep život. Svukud me ima. Ponosna sam na to. Krasni su to ljudi. Zdravi u glavi. Dobri. Pošteni. I na to sam ponosna... Ne, nisam sama, ali sam bila jako, jako usamljena... I bila sam zaboravila kako se ono igra s tišinom. Mislila sam u nekom trenutku da ću... Ma... Kako je lijepo što postoje duše koje znaju nježno čovjeka izvući iz noćne more... Otkad si međusobno pišemo, mnogo češće opet udišem nebo boje naranče. Samo ponekad u kasne sate, kad susjedin pas zavija na nebo, kad se sjetim svoje djece, veselja, osmjeha, kad se sjetim zajedničkih druženja, pjesme, sjetim se prvo daljine, a onda se sjetim da se ne mogu sjetiti kako će izgledati vrijeme iza ove tišine... I onda mi... (*Pokušava zviždati.*) Kad mi dođe tu neka kneđica, ja... (*Pokušava zviždati.*) Vježbam život... Prije nekoliko dana napisao mi je u pismu – „Zviždanje ti je išlo očajno. Tako kažu glasnice. Sad je možda vrijeme da ga usavršiš kad osjetiš kako te tišina vreba iza leđa.” (*Pokušava zviždati.*) I ja vježbam. (*Pokušava zviždati.*) I kanim i dalje vježbati, vježbati život, do vremena iza ove tišine. (*Zviždi.*) I sjetit ću se. Znam da hoću. Moram.

Dina Vukelić

MUKE SVETE SANJE U KARANTENI

Sanja u osami svoje skromne i uredne sobe. U polumraku se obraća figurici Isusa Krista na noćnom ormariću, ali svaki čas baci pogled kroz prozor, kao da se nasuprot njezinog stana nešto važno događa.

SANJA: Teška su vremena. Ne znam kad sam zadnji put bila na misi pa ti se jedino ovako mogu obratiti. Taj koronavirus i 5G mreža su djelo samog Nečastivog, eto što su! Oprosti, ne smijem biti negativna; nije baš sve toliko turbobno. Evo, recimo, prije koji tjedan se u žutom spačeku vozio župnik i blagoslivljao pobožni narod. Na socijalnoj distanci. Hvala Bogu. Vidjela sam na Facebooku da se održala i mobilna euharistija. Vjernici su klečali na livadi i molili se obasjani suncem. Bez brige, sve se odvijalo na najmanje dva metra razmaka. Negdje su se i potajno održavale mise. Divno.

Sanja pogleda kroz prozor, a onda se ponovo posveti Isusu.

Kad Božji hramovi budu svima širom otvorili vrata, sve će biti lakše. Ja se ipak ne usudim izlaziti iako me vjera štiti više od troslojne maske. Ruku na srce, nije mi život prije koronavirusa bio puno drukčiji; češće sam boravila u ova četiri zida nego vani. To mi je sigurnije i ljepše. Vanjski svijet zna biti okrutan. Govorio je don Luka na Katoličkom četvrtku: „U samoći dopiremo do vlastite nutrine”. Onda me je prodorno pogledao. Nikad nisam lutala po klubovima i shopping centrima, i gubila vrijeme na mobitelu kao dokona mladež, osim kada bih se rasonodila uz *Candy Crash* ili neki fora mem sa stranice *katolicki-memovi.hr*. Humor je ipak dar Božji. Navikla sam na izolaciju poput karmelićanke, i ja ću uz tebe, Isuse, sve preživjeti: i koronavirus, i 5G mrežu, i sva iskušenja modernog svijeta.

Sanja ponovo pogleda kroz prozor, a zatim se vrati Isusu.

Oprosti, kao da sam čula nešto preko puta. Mene brine nešto drugo. Radi se o Barbari. Ona već peti dan markira online nastavu. Mama je u svom filmu, malo kuha pa gleda one priglupe RTL-ove *realityje* pa se druži s mačkom pa plače pa guta aparurine i tako u krug. Za to vrijeme Barbara se iskrađa iz stana sva u šljokicama kao da ide na party. Korona party! Bez maske! Bez rukavica! Ma, Barbara pere ruke manje od 20 sekundi. Dezinficirala se zadnji put kada se pipkala s onim masnokosim likom iz školskog benda. Kažem joj lijepo: „Barbara, ostavi te nakaradne štikle ispred stana.” Ona se nasmije: „Sanja, daj se skuliraj. To su Jimmy Choo štikle. Poklon od tajnog obožavatelja. Nema šanse da imaju virus.” Što? Tajni obožavatelj?

Sanja ustane i šikicne kroz prozor. Uzdahne ljutito.

Moja sestra je spremna na sve! I ja da se skuliram? „Sanja, ti si uvijek tako ukočena. Get a life.” Nas dvije kao da nismo sestre. Nju opsjedaju demoni. Kako ja to znam? Pa, uz malu žrtvu. Napravila sam fejk profil *antezovkohajduk* i provjerila Barbarin Instagram. Kao prvo, ona tamo lajka sve fotke one sotonistice Billy Elish. Kao drugo, znaš li ti što Barbara radi u *storyjima*? Ona se druži s ekipicom. U parkiću. Na klupici. Bez razmaka. Tamo su neki tipovi koji joj svašta pišu u stilu „ej dobra si mala šta bi ti radijo LOL.” LOL?! Neki joj šalju lascivne emotikone. Koliko sam patlidžana izbrojala, Bože sačuvaj! (*Križa se.*) Zavrtjelo mi se i počela sam se gušiti kao da imam koronu. I tako, svi se stišču kao sardine, a u rukama drže

cugu iz vrećice. Posvuda lebde virusi, a virus grijeha raste eksponencijalno! Barbara je, naravno, najgora među njima. Rukom mazi po bedru onog influensera/fitness trenera Alana na 3 od 7 *storyja*. Ako tako ne bude zaradila koronu, neće nikako. Nakon Instagrama molila sam se za njenu dušu dva i pol sata, ali demonske su sile bile prejakе. Mama spava. Barbara se vraća pod gasom u 3:32, tipka po mobu, smijulji se, sigurno gleda Alanove polugole fotke iz kupaonice. Ili Alanove fotke iz BMW-a. Ili Alanove izazovne sklekove. Kažem joj: „Sestro, znam što si radila.” Ona kaže: „Sanja, sačuvaj minimum dostojanstva.” Molim? Ja imam dostojanstva na bacanje! Čekaj malo, je l' to susjed pušta muziku?

Čuje se elektronska glazba sve glasnije.

Usred korona krize! Neki sablasni *techno*... Kao da sam na Ultri. Bože mili. Sigurno se i drogira. Nego, Barbara meni veli: „Džadžuješ me, a misliš da ja ne vidim kako ti stalkaš susjeda preko puta?” Koga? Susjeda s lošim ukusom? On mene ne zanima! I nisam ja kriva što on stalno ili pušta svoje glupo elektro smeće, ili izlazi na balkon i puši e-cigaretu pa ga slučajno okrnem pogledom i onda duboko požalim zbog toga. Tiše malo s tim drdanjem, neki se ovdje mole! Bože, zašto bi mene zanimao taj frajer s hrpom love, Mercedesom, Breitlingom i dvoetažnim stanom u kom živi sam samcat? Objest! Ja prezirem materijalizam, a prezirem i e-cigarete. Barbara mi ne vjeruje. „Bacaš smeće u isto vrijeme kada i on. Jedino tada raspustiš kosu i obučeš najbolju odjeću iz Reserveda. Stojiš ispred prozora, buljiš i izgledaš užasno *creepy* i zaljubljen. Onda se kasnije moliš figurici Isusa kako bi isprala grešne misli! Da ti kažem nešto: nećeš ih nikada ispratiti, a nisi NIPRIJE!” Isuse, ti znaš da to nije istina! Ugasi više muziku, ja sam usred važne stvari! Ugasi, zaboga! Oprosti što sam povisila ton, ali taj... taj... Da, u izolaciji sam, ali svoje vrijeme koristim razborito! Nisam pokleknula! Nisam pojela nijednu napolitanku previše. Samo tri dnevno. Nisam čak otvorila Nutellu, eno je, u frižideru. Nisam *binge-watchala* serije. A nisam niti gledala tog tipa. Nisam maštala o njemu. Izolacija nekima pomuti razum pa im se počnu sviđati, ono, frikovi s Tindera, Badoo a i neki hrvatski političari. Ali ja nisam kao Barbara. Ja neću biti kao

Barbara. Ja nisam kao druge djevojke. Ne! Ja sam drukčija! Moja duša je čista! U meni ima nešto sveto i neokaljano. Mene će ova kriza ojačati. Vjeruj mi, Isuse. Je l' mi vjeruješ? Daj mi neki znak. Želim tvoj odgovor. Daj mi znak, Isuse. Daj mi znak. Molim te, Isuse -

Potres. Sve podrhtava. Ruše se stvari s policia i vitrina, njiše se luster, tresе se čitava soba. Figurica Isusa padne na pod i razlomi se u više dijelova. Sanja vrisne. Stoji ukipljena neko vrijeme, a onda se primakne prozoru.

Ništa mu nije. Hvala ti, Isuse.

Beatrica Kurbel

NJEGOVE LEKCIJE O SIGURNOSTI

HELENA: Dobro znam što misliš o paljenju svijeća iz obijesti i nama koji ih koristimo bez opravdanog razloga. Iako ove koje sam sada upalila nećeš vidjeti niti ćeš osjetiti njihov umjetni miris, zastala sam i dobro razmislila gdje ću ih staviti. Znam da bi mi rekao da je to kičasta pomodna glupost koju previše neopreznih ljudi koristi za navodno bolju atmosferu, no ipak sam iz čistog mira, bez potrebe i povoda odlučila da se nađemo negdje na pola puta. Prije nego sam ih upalila, odredila sam njihovu najmanje riskantnu poziciju, dovoljno daleko od zastora, rubova komode i prolaza. Kada se idući puta vidimo, mislim... stvarno vidimo - tada ću kao usput natuknuti da živim malo opreznije nego prije, a ovo će biti savršen primjer. Ti ćeš biti ponosan iako to nećeš priznati. Reći ćeš samo da je došlo krajnje vrijeme da počnem živjeti odgovorno jer sam ipak danas, u ovim ludim vremenima napunila okruglih pedeset godina. Ili možda nećeš. U slučaju da si mi prestao brojati godine i da si zaboravio da je danas moj rođendan, još neko vrijeme ćeš misliti da mi je negdje oko četrdeset i pet. Mislim da je to posljednji rođendan koji si mi čestitao. Tada su nas cure još izvodile na večere koje smo mi plaćali, a one su nam pričale o svojim ispitima i planovima. Nitko od gostiju za susjednim stolovima nije mogao ni pomisliti da ćemo se za par sati ti i ja oprostiti pa otići svojim kućama na različite dijelove grada, a one će otići dalje, naći sa svojim frendicama i dečkima, ponosne na sebe zato što smo još jednom večerali kao nekada. Nitko od nas koji smo te večeri jeli i nazdravljali na tom mjestu nije razmišljao gdje će biti za pet godina. Ja sigurno nisam mogla ni zamisliti da će me Željka i Mirta pred moj pedeseti rođendan odvesti u Rim. Sa četrdeset i pet sam sa vama sjedila u talijanskom restoranu, a pet godina kasnije sam svoju najfiniju svilenu bluzu zamazala

umakom od bosiljka i rajčice u samom centru Rima. Jebiga, bila sam priprema i nepažljiva. Serem. Bila sam očajna. U ta četiri dana shvatila sam da se moje prijateljice svakodnevno čuju sa svojom djecom, a naše kćeri nisu poslane ni jednu jedinu poruku usprkos vijestima da broj evidentirano oboljelih od korone baš u Italiji raste iz dana u dan. Kada sam im javila da ćemo se vratiti prije predviđenog datuma, Petra je napisala nešto u stilu "Ok, samo nemojte paničariti. Vidimo se".

Mrlja je trajno ostala kao podsjetnik na ono što sam si obećala nad tim skupim tanjurom talijanske tjestenine. Naravno, to obećanje samoj sebi sam prekršila. Čim sam ušla u kuću, prva sam im se javila. Kada sam im rekla da su mi na granici odredili samoizolaciju, nastao je tajac. Dobila sam dvije tišine u dva razgovora, sa obje naše kćeri. Ivce, nešto smo gadno zajebali sa njima! One nikako nisu pronalazile način da u svoje rasporede uguraju dolazak ovdje kako bi mi ostavile nešto hrane i toalet papira. Zar to nije užasno? Jednostavno se nisu mogle dogovoriti i podijeliti! Prije nego si ti preuzeo sve na sebe, svađale su se kao da ponovno imaju pet godina, osim što je ovoga puta bila riječ o igri koju ni jedna nije željela igrati. Ti si me zvao svakoga dana i pitao imam li temperaturu ili neke simptome. Ti si mi kupio knjige na kiosku da mi ne bude dosadno. Istina, nemam pojma odakle ti ideja da ću čitati ljubice, no važna je namjera. Ti si mi neki dan na svojim jadnim leđima donio vreću sa deset kilograma krumpira. Ti me zoveš navečer prije spavanja da me pitaš jesam li prolupala sama zatvorena u ovoj kući. Dobro znaš da sam sklona cikličnim mislima i žaljenju za prošlim vremenima ako malo duže stojim na jednom mjestu. Ti mi svakog jutra šalješ poruku da ne zaboravim popiti beta-